Vooraan

‘Er is een groot wantrouwen, maar eigenlijk zijn we het roerend eens’

‘Eén iets kan ik meneer **Delanote** niet verwijten’, zegt MR-voorzitter **Georges-Louis Bouchez**, nadat hij brandhout heeft gemaakt van diens blauwdruk voor een fiscale hervorming. ‘Het is niet zijn schuld dat de politiek niet meer in staat is de lastige debatten zélf te voeren.’ Verslag van een duel van gelijkgezinden over poen, professoren en putten in de weg.

DIETER DUJARDIN

Mark Delanote (45), de academicus die deze week zijn ei legde nadat hij door minister Vincent Van Peteghem (CD&V) was aangesteld om het debat over de fiscale hervorming op gang te trekken, is geen doetje. Als professor fiscaal recht aan de UGent en advocaat is hij de intellectuele strijd gewend. En als lid van de door regeringspartijen benoemde Hoge Raad van Financiën kent hij de destructieve krachten van de partiritie. Maar in een arena treden met MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez - half politicus, half boetseerbiter - is van een andere orde.

Delanote trekt dan ook een beetje bleek weg wanneer Bouchez - in een kantoortje op de redactie van De Tijd - het tweegesprek opent met de opmerking dat hij het maar matig kon appreciëren dat Delanote hem met de wapenlobby in de VS had vergeleken.

De professor had dat woensdag op Radio 1 gezegd, nadat hij dinsdag door Bouchez was weggezet als een PVDA-gezanr die alles wil belasten waar nog niet belast is en die een rapport schreef dat België in de armoede zal storten.

De confrontatie tussen de twee dominerende donderdag het vragenuurtje in de Kamer. Met als voorspelbare tenour dat met politici als Bouchez geen land meer te bezeilen is, laat staan te besturen valt.

Professor, waarom hebt u ja gezegd op onze uitnodiging? Een academicus en een politicus spelen niet op hetzelfde terrein.

Mark Delanote: ‘Omdat het een belangrijk thema is. En om zeker te zijn dat we elkaar goed begrijpen, want daar twijfel ik aan. Meneer Bouchez heeft de voorbije dagen veel dingen gezegd waar ik het wel mee eens ben - dat het overheidsbeslag hoog is - maar wij zijn maar academici, geen politici. De opdracht van het team van experten met wie ik mijn visienota heb geschreven komt rechtstreeks uit het regeerakkoord. Dat stelde dat we een hervormingsplan moesten opstellen om de lasten op arbeid te doen dalen, maar budgetneutraal is. In het regeerakkoord heb ik nergens zien staan: U hebt een potje van 20 miljard waarmee u de globale belastingdruk mag doen dalen.’

Waarom hebt u er geen tarieven op geplakt?

Delanote: ‘Omdat dat de taak van de politiek is. Wat wij gedaan hebben, is zeer fundamenteel. We hebben geschetst hoe je een fiscale hervorming kan doorvoeren op basis van principes. Neutraal, dus zo min mogelijk geïnduseerend, tenzij de overheid dat wenst. Eerwoudig. Met een zekere vorm van herverdeling. En met veel meer rechtszekerheid. Alleen al door de verlegging van de lasten op arbeid en efficiëntiewinsten bij de belastingdiensten creëer je enorme terugverdieneffecten. De rest bestaat je door het schrappen van uitzonderingsregimes, maar onderbouwd en niet brusuak. En door het verhenden van de belastbare basis. Opnieuw heel welovervwogen. Met een vast tarief voor de vermogenswinsten, vanwege de inflatiegevoeligheid en de mogelijke economische schade. Er zijn uiteraard alternatieven mogelijk.’

Meneer Bouchez, dat klinkt toch allemaal heel redelijk?

Georges-Louis Bouchez: ‘Ik wil niet ongangenaam worden, maar ik heb niks geleerd van het rapport van meneer Delanote. Alles wat erin staat, weten we al jaren. De politicus die deze week heeft bijgeleerd dat de reële buurtinkomsten niet belast zijn, moet van job veranderen. Wat ik van de experten had willen weten, is wat de budgettaire en economische impact is van elke keuze, hoe we moeten omgaan met nieuwe fenomenen als de bitcoin, wat de situatie in het buitenland is, hoe we ons fiscaal systeem beter kunnen afstemmen op de beste buitenlandse voorbeelden en welke bronnen we moeten aanspreken voor een lastenverlaging van 5, 10 of 15 miljard euro.’

Delanote: ‘Dat werk heeft de Hoge Raad van Financiën al in 2020 gedaan. Wat elke maatregel kost, wie wint en wie verliest. Achteraf gezien, hadden we beter eerst de principes bepaald en dan de impactanalyse.’

Bouchez: ‘Wat mij het meest stoort, is dat de doelstelling ontbreekt. Als je begint over het afnemen van bedrijfswagens en het belasten van buurtinkomsten, moet je zeggen waarvoor. Dat zit niet in de nota. Dit rapport is 140 pagina’s ideeën voor nieuwe belastingen en één vage reggel over lagere lasten op arbeid. En je ziet al meteen het resultaat, hè. De socialisten en de groenen weijven zich al in de handen.’

Ik ben ook schepen van Financiën geweest in Bergen. In een coalitie met de PS. De socialisten wilden daar eerst de belastingen verhogen en dan een besparingsoefening doen. Ik wilde de twee tegelijk, waarna ik uit de coalitie gegooid werd. Wel, zes jaar later zijn de belastingen verhoogd, maar is er niets bespaard.’

Professor, u hebt een belastingcatalogus geschreven, zegt de heer Bouchez.

Delanote: ‘Sorry, maar dat is feitelijk onjuist. Ik ben met opzet niet vertrokken van concrete maatregelen, maar van de principes. Ik ben niet geïnkikkt met de manier waarop meneer Bouchez mijn visienota neerzet. Maar ik ben ook niet tevreden met de manier waarop de socialisten mijn rapport hebben gelezen. Ze zeggen dat ik de lasten op vermogen wil verhogen, maar dat staat er helemaal niet in. Ook daar trek ik de neutraliteit door. Ik schrijf zelfs letterlijk: schaf al die loterijen zoals de banlentaks, de beurstaks en de effectentaks af en vervang dat door één degelijke heffing op meerwaarde. Dan belast je tenminste het inkomen en niet het bezit.’

Meneer Bouchez, door maandag de expertengroep koopkracht af te kraken en dinsdag de expertengroep fiscaliteit ondergraaft u elk democratisch debat. Niet?

Bouchez: ‘Experten het beleid laten voeren: dat ondergraaft de democratie pas. Kijk, als de burger op maandag in de krant leest dat zijn tankkaart eraan gaat en op dinsdag zijn bedrijfswagen en zijn maaltijdcheques, dan denkt die burger niet: ‘Oh, wat een interessant academisch debat wordt daar gevoerd.’ Nee, hij denkt: ‘Ze zijn ons weer aan het pakken.’ En als dan op zo’n seminarie ook nog eens mensen - niet meneer Delanote - komen zeggen dat er een vleestaks, een koolstoftaks en een plastictaks moeten komen op een moment dat voeding en energie onbetaalbaar worden, dan moet ik dat als politicus een halt toeroepen. Want zulke zottigheden maken de mensen boos.’

‘Denkt u nu werkelijk dat ik hooghartig het debat over een fiscale hervorming uit de weg zou gaan als men mij een substantiële verlagging van het overheidsbeslag en de fiscale druk in het vooruitzicht stelt? Zelfs als daarvoor enkele lastige maatregelen genomen moeten worden? Natuurlijk niet. Ik heb die boodschap al tien keer gebracht aan minister Van Peteghem. Maar dat staat niet het rapport.’

Delanote: ‘Alice, ik vord dat ik hier - en op diverse fora - de kritiek krijg dat ik geen 30 miljard heb gevonden om de globale belastingdruk te doen dalen. Maar dat is toch mijn rol niet? Ik ben maar een ‘tax nerd’, die werkt binnen de opdracht die hem gegeven is.’

Bouchez: ‘Ik had die opdracht geweigerd, mocht ik u geweest zijn.’

Delanote: ‘Als burger zou ik het bijzonder fijn vinden een ontvette overheid te hebben. Ideologisch ben ik eerder liberaal dan links. Ik ben het 300 procent met meneer Bouchez eens. Maar als ik mijn persoonlijke overtuiging in de nota had gestoken, stond links nu te joelen.’

Meneer Bouchez, uw partij is 23 jaar aan de macht. Het hoge overheidsbeslag is uw verantwoordelijkheid, niet die van de professor.

Bouchez: ‘Mijn partij was in 1999 de eerste in 30 jaar om een fiscale hervorming te realiseren. Met Didier Reynders was dat. En in 2015 heeft een regering die door Charles Michel geleid werd, een taxshift van 5 miljard euro gedaan. Natuurlijk is het overheidsbeslag nog veel te hoog, maar we kwamen van 54 procent in 1984.’

‘Over die taxshift wil ik nog iets zeggen. We hebben de nettolonen toen met 100 euro per maand verhoogd. Wie heeft ons daarvoor bedanks? Niemand. Men heeft het niet gemerkt. Maar wat heeft men wél ontvonden? Dat we de btw op elektriciteit weer van 6 naar 21 procent hebben gebracht. Waarom zeg ik dat? Als je geen enorme operatie doet, merken de mensen het niet. Is er nu werkelijk iemand die gelooft dat een gezin met een bedrijfswagen, een tankkaart en twee keer maaltijdcheques erop vooruit zal gaan als met de schrapping van al die voordelen een verlaging van de lasten op arbeid betaald wordt? Je zal winnaars en verliezers krijgen. En ondernemsen zal je hele economische sectoren de nek omwringen. Want die fiscale niches zijn er alleen maar gekomen omdat de belastingdruk te hoog is.’

Heeft Bouchez geen gelijk? Die koterijen kwamen niet uit de lucht gevallen.

Delanote: ‘Ik ben het daar gedeeltelijk mee eens, ja. Maar opnieuw moet ik vaststellen dat mijn rapport niet zorgvuldig is gelezen. Ik schrijf duidelijk dat er sectoren zijn met een grote maatschappelijke meerwaarde, die je in een normale economische omgeving - dus zonder steun - niet zou hebben: onderzoek en ontwikkeling, cultuur, sport, media... Als blijkt dat er geen andere optie is, moet je die blijven steunen, maar doelgericht, verantwoord en regelmatig geëvaluceerd. Wie mijn nota leest als een aanporting om rooweg alle koterijen te slopen en de lasten op arbeid maar een beetje te doen dalen, heeft het verkeerd gelezen.’

Bouchez: ‘Ik heb het heel goed gelezen. Er zaten drie van mijn mensen in de zaal tijdens uw symposium en we hadden het rapport al de avond voordien doorgenomen. Ik denk dat ik weet waarover ik spreek.’

Waar ik een probleem mee heb, is dat u geen onderscheid maakt tussen risicokapitaal en niet-risicokapitaal. Als mijn regio, Wallonië, aan één iets een gebrek heeft, is het aan privaat risicokapitaal. Er zijn startups, maar om te groeien is er te weinig geld. De PS en de groenen pleiten zus om het tarief van de effectentaks op te trekken. Het gevolg zal zijn dat dat geld naar Luxemburg vlucht en de Waalse economie nog slechter af is.’

Delanote: *(haalt zijn rapport erbij)* ‘Er staat een specifieke paragraaf in de nota over het ondersteunen van groeibedrijven in innovatieve sectoren.’

Bouchez: ‘Ik heb een fundamenteel probleem met een belasting op kapitaal. Je werdt belast op geld dat je al verdiend hebt.’

Delanote: ‘Nee, op de winst enop. De effectentaks, dat is pas een problematische belasting.’

Meneer Bouchez, past het gewoon niet in uw politieke kraam om tekeer te gaan tegen experts? Ook tijdens de pandemie viel u de leden van de GEMS aan.

Bouchez: ‘Ik begrijp niet waarom de minister een expert een visienota laat schrijven. Zijn administratie telt duizenden medewerkers. Ook op de kabinetten en bij de partijen zitten slimme mensen. Men zegt dan: ‘Ja maar, experts zijn neutraal en politici polariseren.’ Maar dat staat nergens op. De neutrale expert bestaat niet. Als ik minister was geweest, had ik misschien mevrouw Typhanie Afschrift angesteld. Dan

Ik krijg kritiek dat ik geen 30 miljard heb gevonden om de globale belastingdruk te doen dalen. Maar dat is toch mijn rol niet? Ik ben maar een ‘tax nerd’

Mark Delanote

© BELGA/BENOIT DOPPAGNE